

Ελληνικό: ένα «κυρίως» δεν μπορεί να καθορίσει την τύχη του

Οι προοπτικές αξιοποίησης του χώρου του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, ζήτημα μείζον, επίκαιρο και επιτακτικό για ολόκληρη την πρωτεύουσα –σύμφωνα, άλλωστε, και με τις πρόσφατες κυβερνητικές εξαγγελίες– συζητήθηκαν στις αρχές Απριλίου σε μια ειδική εκδήλωση που οργάνωσε ο νεοσύστατος Όμιλος Δημοκρατικής Πρωτοβουλίας (ΟΔΗΠ) στο Δήμο Αλίμου.

Παρόν στην εκδήλωση και το ΤΕΕ (Γραφείο Περιβάλλοντος, **Κυριάκος Καρύδης**) που συστηματικά έχει μελετήσει το θέμα από το 1975, οπότε τέθηκε το ζήτημα της απομάκρυνσης του αεροδρομίου, και έχει ανακοινώσει τις θέσεις του σε αλληπάλληλες Ημερίδες.

Όπως τονίστηκε, από την πλευρά του ΤΕΕ, για ολόκληρο το Λεκανοπέδιο της Αττικής, η ανάπλαση του χώρου του πρώην αεροδρομίου και η μετατροπή του σε Μητροπολιτικό Πάρκο Πρασίνου, Αναψυχής και Πολιτισμού έχει ξεχωριστή σημασία. Η λειτουργία του Πάρκου σε συνδυασμό με την ανάκτηση του θαλασσίου μετώπου της πόλης έχει υπερτοπική σημασία, κυρίως διότι χαρίζει –εάν πραγματοποιηθεί– έναν τεράστιο πνεύμονα πρασίνου στην Αττική, καταλυτικής σημασίας για το σύνολο των κατοίκων του Λεκανοπεδίου.

Με αυτό ως γνώμονα το ΤΕΕ επέμεινε εξαρχής στο ζήτημα των χρήσεων γης που θα καθοριστούν στην έκταση που απελευθερώθηκε μετά την απομάκρυνση του αεροδρομίου.

Ειδικά, κατά τη Διημερίδα του 1998, που συνδιοργάνωσε με τη Νομαρχία Αθήνας και την ΤΕΔΚΝΑ, το ΤΕΕ έκανε σαφή επισήμανση στην αναφορά του Νόμου 2338/95, που με τη φράση «*κυρίως για τη δημιουργία μητροπολιτικής ζώνης πρασίνου*», άφηνε περιθώρια και άλλων χρήσεων. Τότε το ΤΕΕ τόνιζε: «*Να διευκρινιστεί απολύτως η μελλοντική χρήση του χώρου. Η λέξη "κυρίως" (μητροπολιτική ζώνη πρασίνου), που αναφέρει ο νόμος μπορεί να ανοίξει πολλές πόρτες και ορέξεις προς ανεξέλεγκτες καταστάσεις*». Στο σημείο αυτό επέμεινε και πριν ένα χρόνο (22/4/2004), οπότε τέθηκε επιτακτικά το ζήτημα της μετα-Ολυμπιακής αξιοποίησης των αθλητικών εγκαταστάσεων, κυρίως, με δεδομένο τότε (κατά τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων) ότι όλες οι επονομαζόμενες προσωρινές αθλητικές εγκαταστάσεις θα απομακρυνθούν μετά τους Αγώνες.

Οι θέσεις του ΤΕΕ

Κατά την εκδήλωση που οργάνωσε ο ΟΔΗΠ, ο εκπρόσωπος του ΤΕΕ επανέλαβε, κατά τρόπο κωδικοποιημένο, τις θέσεις που έχουν διατυπωθεί από τον επιστημονικό οργανισμό των διπλωματούχων μηχανικών, υπογραμμίζοντας ότι –δυστυχώς– το πρόβλημα του πάρκου του Ελληνικού, είναι διαχρονικό. Τόνισε, λοιπόν, μεταξύ άλλων, ότι κατά το ΤΕΕ:

1. Καμιά άλλη μεγάλη επέμβαση στην Αττι-

κή δεν πρέπει να γίνει, χωρίς να ληφθεί υπόψη το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας, και μάλιστα, σε «βιώσιμη» κατεύθυνση.

2. Μετά την απομάκρυνση του αεροδρομίου και την ολοκλήρωση των Ολυμπιακών Αγώνων, ο χώρος να διαμορφωθεί και να λειτουργήσει ως Μητροπολιτικό πάρκο πρασίνου, αναψυχής και πολιτισμού, όπως προβλέπει ο Νόμος 2338/1995, με ιδιαίτερο βάρος στην απάλειψη της λέξης «κυρίως». Και αυτό απαντά, ουσιαστικά, στο ερώτημα τι «επίθετο» βάζουμε μπροστά από το Πάρκο.

3. Οι χρήσεις γης για την αξιοποίηση του χώρου να είναι συμβατές με το χαρακτηρισμό του ως Μητροπολιτικού Πάρκου και να μην επιτρέπουν μορφές εμπορικής εκμετάλλευσης που θα αλλοιώσουν το βασικό σκοπό του Πάρκου. Θυμίζουμε ότι στις υπάρχουσες σήμερα εγκαταστάσεις έχει ήδη προστεθεί και το Εκθεσιακό –Συνεδριακό Κέντρο, που είναι χρήση ασύμβατη με το Πάρκο.

4. Να αποκλειστεί η πώληση γης, η οικοπεδοποίηση και η οικιστική ανάπτυξη για την εξεύρεση πόρων ή την ανακούφιση άλλων περιοχών του Λεκανοπεδίου.

5. Να αποκλειστεί η μεταφορά μέρους των εσόδων διαχείρισης σε άλλες περιοχές ως αντισταθμιστικό όφελος, μιας και ως σήμερα η επιβαρημένη για πολλά χρόνια ευρύτερη περιοχή του Αεροδρομίου, δεν έτυχε αντίστοιχων αντισταθμιστικών οφελών.

6. Οι πόροι για τη διαμόρφωση, λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων του πάρ-

κου θα πρέπει να είναι:

I. Κοινοτικοί, με βάση το είδος των έργων που θα ζητήσουμε να επιλεγούν για κοινοτικά προγράμματα, δηλαδή στη λογική της περιβαλλοντικής παρέμβασης μητροπολιτικού χαρακτήρα.

II. Εθνικοί, λόγω της μεγάλης εμβέλειας και σημασίας του Πάρκου για τη ζωή ολόκληρου του Λεκανοπεδίου.

7. Η εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων που υπάρχουν και η δημιουργία όποιων νέων λειτουργιών, να εξασφαλίζει την ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών.

8. Φορέας Διαχείρισης θα πρέπει να είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του Λεκανοπεδίου μαζί με τους δήμους της περιοχής καθώς και φορείς αρμόδιους για τη διαχείριση τέτοιων χώρων.

Άμεση σχέση με το ΡΣΑ

Τόσο ο εκπρόσωπος του ΤΕΕ, όσο και του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ και του ΣΕΠΟΧ, υπογράμμισαν κατά την εκδήλωση στο Δήμο Αλίμου ότι πρωταρχικό ζήτημα και προϋπόθεση είναι η συσχέτιση της οποιας παρέμβασης στο Ελληνικό με ένα νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, που θα αναφέρεται σε όλες τις μητροπολιτικές παρεμβάσεις, όπως το παραλιακό «μέτωπο», τους ορεινούς όγκους και ευρύτερα τη διαχείριση του Λεκανοπεδίου.

Δυστυχώς, η έως σήμερα εμπειρία δείχνει ότι ενώ υπάρχουν οι δυνατότητες αυτές, η

Πολιτεία εξακολουθεί να καθυστερεί τη μελέτη ενός πραγματικά ολοκληρωμένου Χωροταξικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού, στο πλαίσιο του οποίου εντάσσονται και ζητήματα όπως η αξιοποίηση του Ελληνικού.

Και αυτό παρά τις προεκλογικές υποσχέσεις, ακόμη και του ίδιου του Πρωθυπουργού **Κωνσταντίνου Καραμανλή** (17/2/2004) προς τους κατοίκους της Αργυρούπολης και των όμορων Δήμων: «Πιστεύω πως όλοι συμφωνήσαμε, μετά από εκτενή

διάλογο που κάναμε με τους φορείς και τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ότι το Ελληνικό είναι μία από τις τελευταίες ευκαιρίες για την αύξηση του πρασίνου στην πόλη. Δεν υπάρχει δίλημμα «τσιμέντο ή πράσινο». Δεσμευόμαστε ότι οι χώροι που απελευθερώθηκαν, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, θα χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία πρότυπου πάρκου. Μικρό ποσοστό των χώρων θα χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εγκαταστάσεων πολιτιστικού και αθλητικού χα-

Η ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, είναι η μόνη στην Ευρώπη που δε διαθέτει δημόσιο πάρκο ανάλογο του πληθυσμού της, ενώ αντιμετωπίζει σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα.

Βασικά και δυστυχώς αναλλοίωτα στο πέρας του χρόνου χαρακτηριστικά της Αθήνας είναι, μεταξύ άλλων:

- ▶ Ο ουσιαστικός κορεσμός σε κατοικίες και ιδιοκατοίκηση, πολύ μεγαλύτερη από οποιαδήποτε άλλη πρωτεύουσα της Ευρώπης.
- ▶ Το έντονα εμφανιζόμενο πρόβλημα αναβάθμισης και ανάπτυξης περιοχών και ανανέωσης του κτιριακού μας πλούτου.
- ▶ Η απουσία συντονισμού. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας, δεν έχει ακόμα επίσημα ολοκληρωθεί.
- ▶ Οι πόροι που εισπράττονται για περιβαλλοντικά έργα από κοινοτικά ή ειδικά ταμεία (ΕΤΕΡΠΣ κ.ά.), ή ο ειδικός φόρος επί της

Η Αθήνα και το πράσινο

βενζίνης, δεν αξιοποιούνται στην κατεύθυνση για την οποία εισπράττονται.

- ▶ Πληθώρα ανακοινώσεων και επιλογές, που αφορούν σημαντικά πολεοδομικά και χωροταξικά θέματα έχουμε το τελευταίο διάστημα (γήπεδο του Παναθηναϊκού κ.ά.) δίχως αυτές να εντάσσονται σε έναν συνολικό χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.
- ▶ Την τελευταία περίοδο έχουμε μια νέα νομοθεσία, που αποβλέπει στην ιδιωτικοποίηση μεγάλων τμημάτων της δημόσιας περιουσίας.
- ▶ Η ελληνική πρωτεύουσα είναι η πόλη με το μικρότερο ποσοστό πρασίνου, 2,55μ² / κάτοικο, από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή πρωτεύουσα, με τα προβλήματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, των μικροσωματι-

δίων, του όζοντος, των ιδιαίτερων καιρικών φαινομένων κλπ.

Όλα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η περίπτωση του πρώην Αεροδρομίου αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για την αύξηση αυτού του ποσοστού. Εάν όλος ο χώρος μετατραπεί σε πράσινο, το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί κατά 1,5 μονάδα.

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτόν τον τεράστιο χώρο των 5.500 στρεμμάτων, μόνο ως ένα χώρο που είναι μεταξύ των υπωρειών του Υμηττού και της παραλίας του Σαρωνικού. Συνδέεται ευρύτερα με τους ελεύθερους χώρους. Πρέπει, λοιπόν, να συνδέεται η τύχη του, με τις αποφάσεις που θα ληφθούν και για τα άλλα θεωρούμενα ως μητροπολιτικά πάρκα στο χώρο της Αθήνας. Το Γουδί και τον Ελαιώνα.

Ο ΟΡΣΑ και οι άλλοι

Στην εκδήλωση παρουσίασαν τις θέσεις τους για τη χρήση του χώρου του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, εκπρόσωποι εμπλεκόμενοι στο θέμα φορέων και συγκεκριμένα: ο Νομάρχης Αθηνών **Ιωάννης Σγουρός**, οι Δήμαρχοι Αλίου **Κωνσταντίνος Μαντζουράνης**, Αργυρούπολης **Ιωάννης Τσαρπαλής**, Ελληνικού **Ιορδάνης Εφραιμίδης** και εκ μέρους του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθηνών (ΟΡΣΑ) η **Αμαλία Ηλιοπούλου**.

Από την πλευρά του ΟΡΣΑ αναλύθηκε το ιστορικό του θέματος και το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο περί των χρήσεων του χώρου. Διευκρινίστηκαν οι προδιαγραφές του διεθνούς διαγωνισμού ιδεών, ο οποίος είχε ως προϋπόθεση τη χωροθέτηση τουριστικών και επιχειρηματικών χρήσεων και ταυτόχρονα τη διάθεση περίπου 1.000 στρεμμάτων προς οικιστική ανάπτυξη (με ταυτόχρονες εμπορικές χρήσεις, ξενοδοχεία κλπ.), επιλογή που προκρίθηκε με σκοπό την εξεύρεση πόρων χρηματοδότησης και κατασκευής του πάρκου στην υπόλοιπη έκταση, για έργα πρασίνου σε όλη την Αθήνα, αλλά και για ανταποδοτικά οφέλη προς τους όμορους στο νέο αεροδρόμιο Δήμος Ανατολικής Αττικής. Υπογραμμίστηκε ότι στο χώρο θα παραμείνουν όλες οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, τα αμαξοστάσια του τραμ και των αστικών λεωφορείων, το Κέντρο Ελέγχου Εναέριας Κυκλοφορίας, ο Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, ο Σταθμός Διανομής ΔΕΗ και ο Μετεωρολογικός Σταθμός.

Όλοι οι άλλοι ομιλητές, ομόφωνα, αναφέρθηκαν στο θέμα ως την τελευταία ευκαιρία να αποκτήσει η πρωτεύουσα έναν πνεύμονα πρασίνου και να βελτιώσει την αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο που είναι η χαμηλότερη στην Ευρώπη.

Υπογράμμισαν, επίσης, την αδιαπραγμά-

τευτη θέση τους για τη μετατροπή του συνόλου της έκτασης σε Μητροπολιτικό πάρκο με πολιτιστικές και αθλητικές χρήσεις, με κρατική χρηματοδότηση και χωρίς καμία πώληση οποιουδήποτε τμήματός της, καθώς και την ανάγκη να γίνει άμεσα διάλογος με την Πολιτεία σε νέα βάση. Ταυτόχρονα, κάλεσαν τους πολίτες να σταθούν αρωγοί σε κάθε προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υπερτοπική σημασία του θέματος, καθώς η δημιουργία του Πάρκου θα φέρει θετικές αλλαγές στην ποιότητα ζωής όλων των κατοίκων της πρωτεύουσας, ενώ τονίστηκε η απαίτηση για τον κοινόχρηστο χαρακτήρα των υφιστάμενων εγκαταστάσεων (Ολυμπιακών και άλλων) και την ελεύθερη είσοδο των πολιτών σε αυτές.

Κοινό ήταν το αίτημα της απαλοιφής της λέξης «κυρίως» από το Νόμο για τη δημιουργία του Μητροπολιτικού Πάρκου, καθώς η ύπαρξή της είναι αυτή που δίνει τη δυνατότητα χωροθέτησης ασύμβατων δραστηριοτήτων στο χώρο, αλλά και η απαγόρευση αποσπασματικής χωροθέτησης νέων δραστηριοτήτων.

Σε ό,τι αφορά στη διαχείριση του χώρου προτάθηκε να γίνει από φορέα που θα αποτελείται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τους Δήμους, με δικαίωμα για εμπορικές χρήσεις που θα λειτουργούν ανταποδοτικά για τη συντήρηση του πάρκου.

Παρεμβάσεις, που όλες συμφωνούσαν στην ανάγκη δημιουργίας Μητροπολιτικού πάρκου στο σύνολο της έκτασης, έκαναν οι: **Αλέξανδρος Αλούκος**, πρώην Δήμαρχος Αλίου, **Άκης Μπαδογιάννης**, εκπρόσωπος της Συσπείρωσης φορέων και δημοτικών παρατάξεων Αλίου – Αργυρούπολης – Γλυφάδας – Ελληνικού και ο **Δημήτρης Αμηνίδης**, ΓΓ του Συλλόγου Ιδιοκτητών Απαλλοτριωθέντων Κτημάτων Αεροδρομίου Ελληνικού.

Σκοπός μας πρέπει να είναι να αποθαρρυνθεί η νοστορπία της Πολιτείας και η πρακτική της να χρησιμοποιεί μεγάλους ελεύθερους χώρους ως τελικούς αποδέκτες για κάθε χρήση που συμπτωματικά προκύπτει, για εξυπηρέτηση, τελικά, σχεδιασμών που έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες της Πόλης.

Πρωταρχικός στόχος για το ΤΕΕ, ήταν και παραμένει η αύξηση του λειτουργικού πρασίνου για το σύνολο της Αττικής.

ρακτήρα, σε συνεργασία και μετά από διάλογο με τις τοπικές κοινωνίες» είχε πει.

Σήμερα η πραγματικότητα και οι προοπτικές κινούνται προς διαφορετική κατεύθυνση. Πρόσφατα, ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, κατά την απονομή των βραβείων του διεθνούς διαγωνισμού που είχε προκηρυχθεί με θέμα την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, δήλωσε ότι μέρος της έκτασης θα αξιοποιηθεί οικιστικά, ώστε να καλυφθεί το κόστος δημιουργίας και διαχείρισης του Πάρκου.

Το θέμα, πλέον, έχει αναμφισβήτητα χαρακτηρίσει επείγοντος, πολύ περισσότερο μετά την κατάθεση στη Βουλή του νομοσχεδίου για τη μετα-Ολυμπιακή αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων (σ.σ. βλέπε και επόμενες σελίδες).

Επιβάλλεται, λοιπόν, πριν καταλήξει η Πολιτεία σε αποφάσεις, να γίνει ένας ευρύτατος και ουσιαστικός διάλογος. Σ' αυτόν οφείλουν να συμμετάσχουν ο τεχνικός κόσμος, τα επαγγελματικά επιμελητήρια, η αθλητική ηγεσία, η Αυτοδιοίκηση. Όχι απλώς για να καταθέσουν τις ιδέες τους και να επιδιώξουν την καλύτερη, για τον καθένα τους, χρήση του επενδυμένου πλούτου, αλλά για να συνθέσουμε την καλύτερη δυνατή αξιοποίησή του, επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου. Με άλλα λόγια, να παρουσιαστούν σε ισότιμη βάση, όλες οι προτάσεις και όλες οι εναλλακτικές δυνατότητες.

Το ΤΕΕ συνεπές με το ρόλο και την πολιτική παρέμβασης και συμβολής σε καίρια θέ-

ματα και αντιδρώντας με υπεύθυνο τρόπο στις εξελίξεις, καλεί την Πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς να επανεξετάσουν την όποια αξιοποίηση του χώρου αυτού, προτάσσοντας την εκπόνηση του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου και τη λειτουργική και βιώσιμη ένταξη του χώρου του Ελληνικού στο πλαίσιο του, διασώζοντας, ότι απέμεινε και προσφέροντας νέες προοπτικές στην ανάπτυξη της πρωτεύουσας.